

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

EL FONAMENT DE LA NOSTRA CRÍTICA

DESPRÉS del fracàs coalicionista de l'agrupament polític català que des-
empenyava en la nostra terra, potser
en aparença, només, les funcions pròpies d'un
agrupament nacionalista d'esquerra i després
de la darrera i inesperada i sobtada trasmu-
dança política dels elements regionalistes, els
quals, en una ràpida, excessivament ràpida
evolució, s'han decantat des de les moderades
i oportunistes reclamacions regionalistes a
les dignificadores aspiracions nacionalistes, la
nostra Unió Catalanista ha fet sentir la seva
veu i encarant-se, davant del poble de Bar-
celona, amb els elements que en tantes
ocasions han estat perturbadors del normal
curs del nacionalisme de Catalunya, ha afir-
mat quina era la seva opinió respecte els il-
l·lustres manaments dels uns i els continuats
canvis de tàctica dels altres.

Aquesta opinió de la Unió Catalanista, ha
vibrat entusiasta, noble, sincera i desinteresa-
da, tal com és la nostra norma en totes les
accions i actuacions que els elements que
formem la Unió Catalanista ens empenem.
Davant del poble i amb tot i tenir-la ja ben
determinada i ben concretada, aquella nostra
opinió, era de necessitat que, una vegada
més, fessim ressonar la nostra veu per tal de
mostrar, amb tota la cruesa que la dolorosa
actualitat del nacionalisme català exigia, com
és de desorientat el nostre moviment, com
són de fatxenderes, tal com digué el doctor
Martí i Julià, aquestes radicalíssimes noves
actuacions que, no sabem ben clarament per-
què, la Lliga Regionalista vol emprendre's i
com estem disposats, nosaltres, els homes que
componem la Unió Catalanista, a actuar, ara
i sempre, dins la modalitat político-social que
concentra tots els nostres esforços, aspiracions
i anhels per tal que siguin profitosos per a
l'avenç ideològic de Catalunya i, ensems, de-
terminin en l'avenç general del món una nova
idealitat lliberadora i moderníssima.

Els qui, com nosaltres, ja tenim feta, de
temps, l'afirmació plenament, totalment eman-
cipadora d'homes i pobles, no hem de
mourer-nos mai de l'interior, de l'entranya de
les actuacions que, marxant amb rectitud per
la via social dels pobles, solament fortitud, en
tots sentits, deuen haver d'encomanar als
homes que d'aquells pobles siguin compo-

nents. Les folles accions, les xorques actua-
cions, els canvis de tàctica i d'orientació ba-
sats en mesquindats interessades, totes les
anormals evolucions que s'alcin com a ban-
derí de brega davant l'estructura política i so-
cial del nostre poble, nosaltres hem d'anate-
matitzar-les, perquè, en capir per a la nostra
terra la possibilitat que aquesta gaudeixi
d'un estat social més perfecte, més lliure que
en l'actualitat, ho hem fet imaginant-nos que
hi haviem d'arribar sense apartar-nos ni un
bri de tot quant representi normal desplega-
ment de la voluntat col·lectiva del poble cat-
alà i seguint sempre el camí recte que mena
al triomf i no desvia, perquè és impossible, cap
de les actuacions que amb l'ànima inondada
de serenor i l'esperit amarat de confiança en
els propis destins, col·lectivament, el nostre
poble s'hagi emprès.

La nostra consagració popular, hein de
confessar que encare no ha estat feta. Avui,
però, el poble ja va coneixent-nos i ja ens
diferencia d'una faïç inconfundible amb cap
altre organisme ni organització política. I és
que tota la nostra acció, que es caracteritza
per una persistent insistència i imutable fer-
mesa en els procediments de lluita per nos-
altres adoptats, serveix a tothora una íntegra
dignitat que fa que, pausadament, aquella ac-

ció vagi endinsant-se i afermant-se en la con-
ciència de la nostra Catalunya.

A nosaltres que no ens plauen—repetida-
ment hem hagut de confessar-ho—les accions
sorolloses que són portades a terme pels tra-
ficants de la política, ha de plaure'ns, això sí,
la contínua exteriorització de totes aquelles
accions manifestades amb una estrema se-
riositat que els hi doni força, prestigi i suficient
enteresa per tal que, arribant a ésser concreció
dels sentiments col·lectius del poble, gaudeixin
dels naturals atributs de rectitud social que són
precisos per a revestir de pràctiques i profi-
toses virtualitats les actuacions públiques em-
preses amb l'esguard fit en els interessos mo-
rals, amb l'enlairament espiritual dels nuclis
populars.

Aimants com som, doncs, d'aquesta serio-
sitat que ha d'empeltar d'eficàcia la nostra ac-
ció i ha de significar-se en un sentit profun-
dament renovador, la nostra modalitat polí-
tico-social, tan nostra i tan única a Catalunya,
ha d'anar enrobustint-se i ha d'anar situant-se,
cada dia més, en el lloc que li pertany. Vin-
dràn ocasions que les especials circumstàncies
que dominaran la futura actualitat política de
la nostra terra impulsaran fortament la crea-
ció de ben organitzats corrents d'opinió que
dominin i influeixin en la vida tota de la patria.
Serà allavors que s'haurà de bregar coratjo-
sament per fer resplendir, per a bé del poble,
totes les idealitats que proclamades hauran si-
gut amb el pensament fixe, només, en el ben-
estar del poble. La nostra actuació, que és de
rectitud; la nostra acció, que és saludable i per-
feccionadora, no pot obeir, per això, a criteris
tancats en minúsculs dogmes partidistes.
La nostra orientació hem d'empendre-la no
pas mirant els interessos, ínfims interessos,
d'una agrupació política, sinó enfocant-la
de cara als alts interessos de la humanitat
que pateix i a favor del benestar dels homes
del nostre poble que són components, també,
d'aquella humanitat adolorida, vexada, opri-
mida i a totes hores menyspreuada...

La nostra crítica per les actuacions agenes
està fonamentada, sempre, en l'interès supe-
rior que ens fa moure i actuar pensant en el
triomf integral de les nostres aspiracions. Si
fem crítica, si aquest dret, a voltes, despieta-
dament l'exercim, és perquè ens sentim reno-
vadors i, com a tals, volem enderrocar i soter-
rar les velles accions que encare predominen
en la vida política i social del nostre poble,
causant-hi, només, entorpiments i desviacions
tant en l'aspecte col·lectiu com individual.

FESTA D'INFANTS I DE FLORS : PARC-GÜELL

A PROFIT DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA
DE L'ENSENYANÇA CATALANA

ORFEÓ GRACIENC : COBLA
"LA PRINCIPAL" DE LA BISBAL
CHOR INFANTIL MOSSEN
CINTO : ESBART FOLK-LORE
::: DE CATALUNYA :::

ENLAIRAMENT DE GLOBUS : PASSADA DE
GEGANTS I NANOS : ENGAGEMENT DE FOCS
JAPONESOS : DESCUBRIMENT D'UN MONU-
MENTAL ESCUT DE CATALUNYA DE FLORS
NATURALS, ETZ.

Diumenge, 4 de Juny, a les 4 de la tarde.

ENTRADA: 2 RALS

PER ABATRE L'IMPERIALISME

Els voluntaris catalans a França

HEM de reprendre el relat començat en el número anterior i ho farem, també, transcrivint fragments de les lletres que dels voluntaris de la nostra terra tenim rebudes. Comencem, doncs, pel que ens conta un altre company d'en Ferrés-Costa i bon amic nostre, en Josep Xercavins, de Sabadell, ferit, també, en aquella terrible batalla que durà sis dies, havent-se d'estar per a gorir ses ferides prop d'un any a l'hospital. Donant-nos ja més detalls, ens diu, aquest, que vegé a en Ferrés-Costa com marxava al foc, decidit, com un brau:

«El dia 8 de Maig, poques hores abans de l'atac del dia següent, vàreig enraonar amb en Ferrés-Costa, continuant les relacions de franca amistat que començàrem a Baiona, quan tingué efecte la nostra incorporació; ell anava al Batalló D, i jo anava al Batalló C.

«Quan sortí de les trinxeres el nostre Batalló — el C —, atacà seguit del que ell era — el D —; vàreig caure greument ferit, després d'haver avançat quasi quatre quilòmetres, al mig de la Cota 140, de la que tant se parlà.

«Feia, potser, una mitja hora que estava a terra, no podent moure'm, quan vàreig veure un escamot del Batalló D que seguia avant; entre ells, hi vàreig conèixer al nostre amic en Ferrés-Costa; però, degut a la impossibilitat en que jo em trobava de fer força i a més al soroll formidable de l'explosió de l'obús, no vàreig poder fer més que seguir-los amb l'esguard...

«Pocs moments després, un obús explotà a la vora meu, cobrint-me de terra, sense tocar-me, però, més vàreig pressentir que l'escamot del qual formava part en Ferrés-Costa sí havia rebut mal... Per dissòrt, no m'havia equivocat... Dos dies mes tard, quan em trelladaren a l'Ambulancia d'Acq, on m'operaren, vàreig saber la mort del nostre amic...

«Sota el bosc de la Folie, pocs moments abans d'arribar al cim de la Cota 140, caigué ferit de mort. Segons les notes explicatives, la seva Companyia — D 2 —, que seguia la nostra — C 2 —, tingué d'aturar-se alguns minuts sobre la Route de Bethune, degut al bombardeig terrible dels alemanys, i això fou la causa que no pogueren venir darrera nostre tot seguit.

«El Batalló C, que ja havia travessat la Route, es trobà un bon quart d'hora isolat; més el Batalló D, arribat després, permeté continuar i mantenir el terreny guanyat.

«És tot quant puc dir d'en Ferrés-Costa; poca cosa és; emperò, anc que jo no estava al costat seu ni podia veure'l caure, no hi ha dubte que ell ha mort gloriosament, defensant una causa noble.

«La carretera de Bethune, que va en direcció a Arras, travessa perpendicularment el camí que ells seguien, des de l'Eloi a Neuville Sant Vaast i el turó 140; és carretera en línia recta, a punt descobert i que les bateries alemanyes tenien ja ben encuadrat; més que una carretera, era ja un solc, una rasa: els

projectils de tota mena l'havien llaurat...»

En Fructuós Coronado, un dels que hi eren aleshores, ens conta com tenien que travessar aquell paratge tan perillós, saltant d'un clot a l'altre, amagant-se en els desnivells del camí i refent-se, poc a poc, les Companyies, a l'altra banda de la carretera; i així anaven prenent trinxeres, torrents, masies i pobles, uns cinc quilòmetres d'una sola empena i en menys d'una hora; els soldats imperialistes fugien, esporuguits, com a conills, o bé es rendien; cada casa, cada punt estratègic estava atapeït de metralladores, els servidors de les quals hi eren fermats amb cadenes, per a que no fugissin, i allí morien...

«Entre els dos-mil presoners fets al matí, a la primera hora del combat, per la Companyia on era en Ferrés-Costa, hi havia un oficial teutó, que anava a ésser afusellat i fou salvat per aquells braus i generosos catalans; l'oficial presoner anava al costat del colonel Pain, qui dirigia l'assalt i es trobava entre l'avantguarda; aquest oficial presoner fou qui, amb el seu bastó, fent veure que senyalava el lloc on es trobaven les metralladores de l'enemic, feu que matessin el Colonel del primer Regiment; i, allavors, els mateixos catalans que l'havien salvat l'afusellaren...

«Seguidament queia un altre oficial nostre, en Ferrés-Costa, cridant: «En avant!...»

«Comanava aleshores una Secció: com a lleons, saltaven damunt les trinxeres aon s'amagaven, atemoritzats, els soldats enemics; casa per casa, s'apoderaven del darrer vilatge que ell, en Ferrés-Costa, amb els companys seus, havia conquerit; de soterrani en soterrani, de marge en marge, havien arribat a la Cota 140, que dominava aquella regió, i de la qual devien apoderar-se...

«Tot el camp que havien travessat estava ple de cadavres i desferres; soldats enemics destrocats, esmicolats, pel bombardeig que al matí l'artilleria nostra havia projectat damunt d'aquella planúria...

«Dins de les trinxeres dels teutons hi trobaren confitures, alcohol de tota mena, una barreja d'alcohol i éter, per a embriagar-se, però gens de pa...

«El turó 140, ben defensat i, a més, obirat de tot arreu per l'artilleria enemiga, era una temeritat inconcebible assaltar-lo; més hi havia l'ordre de fer-ho i calia treure's aquella espina per a fer completa la conquesta dels sis o set quilòmetres de camp guanyat...

«La Companyia on anava en Ferrés-Costa es trobà un moment isolada, fent punta avant en mig d'aquell camp de batalla; havien d'avançar i recular, com les ones de la mar a la platja...

«Caigué el tinent Bonafont, ferit d'una cuixa; caigué el tinent Ech, tocat d'un obús, morint al cap de quatre dies, a l'hospital d'Amiens, ja sabent que els seus guanyaven...

«Allí fou on caigué en Ferrés-Costa...

«Més tard, es vegeren precisats a retrocedir uns tres-cents metres...

«Els catalans, els zuaus i els tirallers, tota la nit, no-res-menys, aguantaren incommobles els desesperats contra-atacs fets per les tropes enemigues aquelles, posseïdes de la follia per haver estat batudes per uns escamots de legionaris...

«Allí foren fets presoners una vintena de ferits per l'artilleria enemiga: en Caracena, qui amb una banderola feia les senyals que regulaven el funcionament de l'artilleria nostra; en Gorbí, en Zapata i altres espanyols d'Oràn...

«En Ferrés-Costa caigué al costat d'un minyó fill de Girona, un dels millors tiradors del Regiment, molt valent i bon noi com se'n veuen pocs; vivia a Tolosa quan començà la guerra.

«Els reforços tardaren a arribar, i per això hi hagué aquella lluita desigual.

«L'oficial observador i de relligament era alemany d'origen; havia estudiat a Saint-Cyr; ell se feia passar per alsacià. Feia senyals als soldats teutons de que ataquessin abans que fossin arribats els reforços nostres; se'l descobrí, i l'Estat Major ordenà que fos afusellat damunt mateix del camp de batalla...

«Aquest fet fou la causa de que, ferits o morts, alguns dels companys d'en Ferrés-Costa, no se sabés de cert la sort de l'heròic soldat a que fem referencia, i molts dubtessin de que fos mort, creient que hauria estat fet presoner, entre els altres ferits, com ho foren alguns quan el flux i reflux que precedí l'assalt del turó 140; molts l'havien vist; algú fins l'havia vist ferit...

«Emperò, molt temps després, vingué la carta que ens feu sortir de dubtes: en Ferrés-Costa era, malgrat les esperances de tornar-lo a veure viu que nosaltres havíem covat, perdut per sempre...

Llegiu el que diu en Jaume Pou, de Badalona, un altre heroi sortit d'entre els obrers manuals fills de la terra catalana:

«Quan l'assalt del turó 140, cridàvem: «Victòria!...» i cridàvem en català; un oficial d'alta graduació, que ens oí, ens digué: «*Vous êtes des catalans, vous êtes aussi des héros, et la France n'oubliera pas jamais votre heroïsme*», i oint aquests mots ens sentíem ergullosos, cent-mil voltes, d'ésser catalans...

En Joan Rodríguez, un xicot fill de Barcelona, brau com a bon català, ens conta:

«Jo n'era gran amic d'en Ferrés-Costa; l'havia conegut a París, quan acabava d'arribar de Suïça. Un any més tard, la Berlitz-School l'enviava a Rússia com a professor d'espanyol. Quatre anys després i un mes abans de la guerra, havia tingut el plaer de veure'l altra volta a París, a un cafè aon ens reuníem els catalans: d'aquell lloc és d'aon sortirem per a anar als Invalids a sentar plaça. Des d'aleshores, forem companys inseparables, fins el jorn cruel que caiguérem: jo ferit, ell mort...

«Al combat, s'havia comportat de la faigó més digna i brava que imaginar-se pugui...

Jo vâreig veure'l al moment d'eixir de la trinxera: no havien acabat de donar l'ordre de pujar, quan ell era ja dalt: no vâreig tornar a veure'l fins dugues hores més tard...

»Jo havia estat ferit quan sortirem de la trinxera, i, no podent-me servir del fusell per tenir una mà ferida, duia municions als companys, quan vâreig sentir que em cridaven: era ell, que volia saber si em feia patir molt la meua ferida...

»No havien transcorregut més que uns pocs segons, quan un troç de casc d'obús em ferí les cames; al mateix temps, donen l'ordre d'avançar novament...

»Fins les meves ferides vâreig oblidar per seguir-lo amb l'esguard... I creieu-me, aquell no era ja en Ferrés-Costa, tan fi sempre, tan circumspecte: havia esdevingut una fera: ell marxava al davant tot sol, embestint contra la metralla i les bales, com si estés completament cobert d'una cuirassa invisible...

»Fatalment, però, està clar, devia trobar-ne una que el fes tornar del seu deliri...

»Fou quan vâreig sortir de l'hospital, de retorn a la caserna, que em donaren la nova tristíssima...

»Més, ningú m'ha donat detalls dels seus darrers instants de lluita i d'agonia, que devien ser, sens dubte de cap mena, gloriosos el primers, horribles els darrers...

En Ferràn Riera, el brau caporal fill d'Arbucies, el més seré davant del perill, ens conta:

»Jo estic ferit per tercera vegada, i el meu desig més gran, ara, és trobar-me al combat, altra volta, per a complir la justícia que els companys nostres, caiguts al camp de batalla, amarats de gloria, semblen reclamar en llur actitud postrera...

»Aquest dia, que no se m'esborrarà mai de la memoria, entre molts altres companys, caigueren l'Aranyach, fill de Girona; en Josep Garcia, de Barcelona, un bon català, condecorat amb la Medalla Militar i el grau de caporal; en Ferrés-Costa, un dels millors amics meus; ens havíem conegut i simpatitzat a Rússia; havíem treballat plegats, a París, i sentat plaça tots dos alhora... Caigué més enllà de Neuville Saint-Vaast, i ses darreres paraules, pronunciades mentre li tallaven el correatge perquè pogués respirar, i mentre a dolls sortia el líquid preciós de ses mortals ferides, foren: «Visca la sang dels catalans!...»

En Pere Muxinach, de Sant Cugat del Vallès, conta d'en Ferrés-Costa que morí entre altres catalans, defensant-se com un lleó...

»Quasi una quarta part del Regiment caigueren ferits; ell fou dels que no s'aixecarien ja mai més...

»En gràcies a l'energia i el valor d'en Ferrés-Costa, fou concedida la Creu de Guerra a la bandera del Regiment, puix havia ja conquerit la de la Legió d'Honor...

I, per a acabar, us diré el que em relata, en una de les lletres seves, el capità E. Sauvalle, parlant de la batalla de l'Artois, una de les més terribles, després de l'acció èpica de la Marne...

»Jo tenia, entre els meus legionaris, vuitanta aragonesos i bilbains, algú castellà i sis catalans...

»Els hauríeu vist saltar com a felins sobre les trinxeres prussianes...

»Els millors —bons tots ho eren, i de veritat, cal dir-ho— eren un català apel·lat Torres i un aragonès fill d'Osca, un tal Valverde; dos herois, tots dos ferits, condecorats i citats honoríficament a l'ordre del dia de l'exèrcit...

»En Ferrés-Costa formava en un Batalló veí del meu, quan l'acció del 9 de Maig, data inoblidable per a mi, en la qual morí com els herois moren, amb el nom de la pàtria, de la raça, vessant-li a flor de llavis...

»Començaren l'atac a les deu en punt del matí, i al cap de tres minuts només la primera línia de trinxeres de l'enemic estava presa; a un quart de dotze, n'havíem pres tres línies més, i a quatre quilòmetres darrera les últimes posicions contraries. El nostre Regiment feu uns dos-mil presoners, i s'apoderà de set peces d'artilleria i vinticinc metralladores...

»En Ferrés-Costa és inhumat, amb altres companys seus, a la Fermée de Berthonwal, prop del poble de Mont Saint-Eloi, departament de Pas-de-Calais...

És tot quant us puc dir referent al nostre brau conciutadà, honra i gloria de Catalunya.

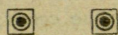
Estàn fent-se els treballs que són menester per a trobar el lloc exacte on reposen els restes d'aquest home generós, abnegat...

Aquells paratges estan actualment ocupats per tropes britàniques, i és ben segur que ens facilitaràn les tasques a realitzar...

L'acció que es vol rememorar i honorar s'ho mereix...

La virtut personal dels que donaren llurs vides per la llibertat del món ho val...

ARNAU DE VILANOVA

El problema de la fam

La puja dels queviures

CADA dia i a cada moment s'està discutint la qüestió tristíssima de la puja dels preus dels queviures. Bé se n'han dit de coses, més o menys justes; s'ha pretès legislar perentoriament per a evitar situacions difícils per a la vida del poble; però el mal hi és, cada dia s'escampa més, i ni els representants de la ciutat, ni menys els fracassats representants de l'Estat espanyol a Catalunya, han sabut trobar una solució justa al magne problema de la fam.

Hi ha mals que difícilment tenen remei, si no es va de dret a l'amputació. Regoneguem, però, que la vida social nostra, tal com és regida, fa molt difícil la solució de certs problemes, ja que, d'abordar-la, es topa, tot seguit, amb els interessos creats dels que, per la llur situació politico-social, tenen el deure de vetllar pel bé comú. Això fa que la greujeta del problema social cada dia s'accentui més, la lluita sia més enconada i els homes governants de l'Estat, en nom del bé comú i de la pau ciutadana, persegueixin els detentadors de la llibertat econòmica, els veritables apò-

tols de la pau, els que, adaptant-se al principi fonamental de tota escola socialista, de Crist fins a Marx, clamen per la igualtat humana.

El problema de la fam ens allunya de teories de tota mena; hem d'ésser materialistes en la més ampla concepció del concepte; hem d'entregar-nos a l'aridesa dels números i n'hem de regonèixer la crua realitat; els problemes econòmics, en aquest moment precis, no tenen altre fonament que l'apremiant necessitat, res de filosofia. Afirmem, doncs, que, gràcies a la ineficàcia dels governants espanyols, la vida del ciutadà català és impossible; la fam de l'or ha ofegat tot bon sentiment humà, l'agi ha vingut realitzant-se en gran escala; la sofisticació dels aliments resta impune; el botiguer roba en el pes i en la mesura; l'or va amuntegant-se mentre la raça va neulant-se i desmoralitzant-se. Res és prou fornit per a deturar tanta ignominia; ningú té la gosadia de dir clarament les vexacions que es cometen amb el poble, que, mansoi, fa sa via, escanyolit, ineducat i amb la còrpora vinclada...

Ha pujat el preu de la carn, malgrat que es digui el contrari; l'oli i el vi s'eleven a preus inverosímils; el pa... Parlem-ne de la comedia de la puja del pa i de l'efecte teatral de la confiscació de les farines darrerament portada a terme.

Digui el que vulgui el Governador de Barcelona, el problema del pa no està resolt; econòmicament considerat, el que s'ha fet ara per a evitar l'augment de cinc cèntims per quilogram de pa, no és més que una solució passatgera, inestable, ja que en el seu fonament és falsa. Com? Per què? Senzillament, perquè l'únic sacrificat ha sigut l'Estat, i cap Estat, ni menys el caduc Estat espanyol, pot, ni deus, sacrificar-se, per a que uns quants fabricants, tan repatanis i ridícols com se vulgui, continuïn obtenint els mateixos beneficis; perquè, en el cas d'ara, l'únic que ha sofert una merma en els seus ingressos és l'Estat, rebaixant els drets aranzelaris, cosa que no pot suportar per feblesa general i per manca d'estabilitat en els seus presuposts. Si l'Estat no pot suportar per molt temps la rebaixa aranzelaria, què passarà el dia que el Ministre d'Hisenda retorni a la vigència la totalitat de la llei?...

Heu-s'el aquí el mal; la confiscació d'ara, atenant a les necessitats actuals i al dret superior de la vida del poble, devia realitzar-se amb tota amplitut, ja que els flequers són impotents per a fer descendir el preu de les farines. L'Estat havia d'incantar-se de les fàbriques de farines i realitzar o controlar el seu funcionament; allavors, el marge remunerador de la fabricació l'hauria conegut, i, aplicant els preceptes legals pertanyents a la usura, potser no sols hauria evitat l'augment de cinc cèntims per quilogram que ara s'ha conseguit, sinó que, molt fàcilment, el preu del pa hauria baixat més. I a qui cregui això inverosímil, volem fer-li esment del que acaba de succeir amb el bacallà. Aquest article, de tant consum a Catalunya, des del 1914 ençà, ha augmentat de preu en un 40 per 100; feia una pila de mesos que es venia cotitzant a 68 pessetes els 40 quilograms, quan fa pocs dies els magatzemistes anunciaren un nou

augment del 10 per 100 sobre el preu actual, cosa que hauria repercutit en el consumidor. N'hi ha hagut prou amb una menaça ferma d'un tancament de botigues, per a que la cotització actual no fluctués en cap sentit. Què vol dir això? A què responia la puja sospesa?

No hi ha que cercar la gènesi de la qüestió, que bé prou que la coneixem; cal, si, girar-se de cara a les gentes i dir-les que el mal-estar d'avui és el malestar de cada dia, elevat a la seva màxima potència; errors sorollosos en la governació de la gran nau de l'Estat que repercuteixen en els valors més inferiors fins als mínims; negacions contínues que ens porten a exigir garantia de vida, ja que la minoria intenta ofegar la gran majoria.

Mireu-la la lluita brava del que, patent el mall, es defensa la vida, i al seu entorn altres treballen per ofegar-li; seguiu en pelegrinatge les llars obreres, i en elles veureu les conseqüències desastroses del règim actual; deixeu que us motegin amb paraules tendencioses i digueu sincerament la crueltat d'unes vides curulles de privacions, que s'extingeixen ans d'hora, per atrofiament prematur. La patria no se la sosté ni se l'engrandeix pas fent que la fam se n'entri a les llars obreres; acumulant i reclint en grossos magatzematges els queviures per a treure'n un major rendiment, que pagarà el que no pot. Bé en tenim de diputats i regidors que abans de l'elecció pretenien un alçament del poble per a lliurar-lo de la fam; observeu, però, que són ells, un cop elegits, els que, en el moment d'una confiscació justa, es rebel·len contra la llei que ha de favorir el poble; el poble no n'ha tingut mai de representants, ja que mai ningú, en els moments difícils, s'ha posat al costat del poble, i, si ho ha fet, ha estat per a explotar-ne la seva situació.

La intervenció de l'Estat, del Municipi, en la producció o distribució dels queviures, devia haver-se fet quan s'inicià la guerra; s'imposava, per a demostrar una vegada més el fracàs de l'economia burgesa, focus únic dels grans trasbalsaments col·lectius que tan dolorosos són i tantes víctimes causen. La guerra d'ara, què és en el fons si no la resultat de les desviacions contínues del règim capitalista? La fam que avui pateixen tots els pobles de la terra, a què és deguda la seva agudització si no a la manca de moral dels homes mantenidors del règim capitalista?... I qui pot afirmar avui la bondat del regiment econòmic actual, quan, precisament, tots els Estats en guerra han tingut de recórrer, en part, al socialisme d'Estat, per a assegurar l'existència i la victòria de la patria?

Cars els queviures, cars els lloguers; escassetat de treball, no són pas estimulants gens efectius per a fer que l'obrer resti al si de la patria. A milers han emigrat i més emigraran encare; no sabríem dir quin mal serà pitjor, si l'haver deixat emigrar, per misèria, de la patria, els obrers, o la fam que els ha impulsat a fugir-ne. Reflexionin un xic els pares de la patria i pensin en el demà, un cop finida la guerra, i potser no trobaràn compensació en els beneficis de l'explotació d'ara, pels perjudicis que una escassetat molt accentuada de braços causarà demà a la riquesa del país.

AL VOL

La política no té entranyes

In'ha de tenir. És la mala política, la política dolenta, la quasi professional i la professional del tot, la que no té entranyes. Una de les renovacions que ha de realitzar el nacionalisme, que ha d'imposar la Unió Catalanista, és la d'actuar en una acció política que tota ella sigui un noble bateg d'entranyes, d'entranyes dels homes i d'entranyes del poble. Regonec que això costarà força, perquè l'acció haurà d'ésser quasi més que renovadora, creadora. És mal de sempre, i no solament els homes s'han d'educar per a deixar que les entranyes cooperin a la funció política; cal també que la col·lectivitat no sistematitzadament política actui a les funcions d'ètica social, per a que els revolucionaris de la moral pública trobin l'ambient necessari per a que sigui fructífera la llur acció d'humanitzar la política.

Persones que apareixen com a posseïdors de virtuts individuals i familiars exemplars, actuen, tantost les mou la política, mancant a la ètica menys complicada, són virulents, agressius, «no tenen entranyes» i no s'aturen davant d'un homicidi moral. Aqueixa política enfonsa els pobles, els du a la degeneració cívica i patriòtica, i no hi ha poble que, dirigit per aqueixa odiosa política, no s'allunyi, cada cop més, de la humanitat.

El perfeccionament ètic dels pobles, ve tot naturalment dels homes representatius que els dirigeixen, i com que aquests provenen del poble i exerceixen al poble una acció coherent amb la modalitat del poble llur, l'evolució de perfeccionament s'acreix i el valor nacional es troba en seguida ascensió.

A Catalunya, en patim intensament d'aqueixa tara formidable, de no tenir entranyes la política, i per això, malgrat estar ben plantejat el problema nacionalista, la situació en que es troba la consciència catalana no correspon a la precisió i perfecció del problema plantejat.

Aqueix greu mal de l'excessiu individualisme, per tants pensadors catalans retret, fins dintre mateix de l'acció catalanista fa de les seves. En la modalitat de l'acció catalanista que dona a les persones valua representativa nacional, l'individualisme es manifesta en enveja; no en noble emulació, en enveja; i si, en altres afers socials, s'ha hagut de dir que els catalans, cada un d'ells, s'estimava més ell que Catalunya, no podem deixar d'afirmar, ara, que en el mateix nacionalisme català, en el catalanisme, els seus laboradors, s'estimen més ells mateixos que estimen Catalunya, més ells mateixos que el procés d'actuacions socials al que ells col·laboren, el catalanisme.

Repetim-ho: és aquesta la grossa tara individual i social de la nostra terra. És la tara que no curaren els primers catalanistes, perquè, propia de la nació, ni pogueren adonar-se'n, i en ells i en el moviment de renaixença de la nostra Catalunya hi següi determinant els afrosos efectes d'un tan anormal psiquisme com és, tant per a l'individu com per a la col·lectivitat, «la política no té entranyes».

Són les noves gèneres, la joventut que va prenent posicions a la societat, per a representar-la i dirigir-la en el demà, que ha d'estudiar-la a fons aqueixa tara, per a corregir-la i salvar els homes de Catalunya, i la mateixa Catalunya, dels efectes degeneradors que tals desviacions ètiques determinen.

No els ha d'ésser gaire difícil, atenent a que les noves concepcions del nacionalisme, duen a l'espiritualitat dels homes, l'afirmació irreductible d'incloure al nacionalisme, la concepció humana

integral que comprèn per a la vida, totes les llibertats, totes les bondats, tots els amors, totes les justícies, i l'aversion per a tots els adoloriments...

Els renovadors nacionalistes han d'obtenir, com a fet positiu previ, que a l'actuació nacionalista *la política tingui entranyes, força entranyes!*

Les carreteres

Les carreteres són els orgues pels que circula la vida dels pobles. Per les carreteres, per les que s'hi circula poc a poc, hi va, de la una banda a l'altra de les nacions, a més de les mercaderies de tota llei, la mateixa vida nacional, que, passant-hi, reb percepcions de tots els components socials de la nació, i heu noció integral del complex poble i terror, que penetren així en el més íntim de l'esperit dels homes, deixant-hi residus, disposats a tothora a reviu, de bategs de vida nacional que fan que la nació visqui constantment amb plenitud en el si de la vida dels nacionals. La carretera és un veritable orgue intranacional necessari, indispensable, a la vida dels pobles, orgue de circulació de vida i d'energia nacional, sense el qual les nacions viuen miserablement, i l'estat de salut és del que expressa el valor nacional d'un poble.

No fa gaires dies, al caure la tarde, anava per una carretera important de Catalunya, carretera d'abundosa circulació. L'esperit meu no podia sentir-se més deprimit i humiliat. Tota la carretera eren sots de totes mides, tapats per molta pols, que s'estenia enllà, enfora les vores, empolisant vegetació i piles de grava, fins aparèixer tot, arbres, plantes i pedres, com a pilot estrambòtic i informe d'objectes bruts que limiten el camí... L'automòbil avançava lentament, sotraquejant, que més no podia, aixecant núvols de pols que enfosquien la llum de la posta de sol, i aixecant pels costats, centrífugament i en moviments helioidals, grans masses de pols, que un poc més enllà es desfeien en atapeïda polsegura... I trobavem carros de carrera, tirats per quatre o cinc matxos que semblaven escultures que es movien pausadament, rítmicament, i trobavem remats de bens esquilats i brutíssims de pols, amb pastors del mateix color que el remat, i goços que nedaven a la pols; i vianants que apareixia pretenien, a cada pas, capbucar-se a la pols de la carretera; i una que altra casa, també empolsada de la teulada al llindar, amb goços que lladraven als que passaven per la carretera, com indignats de que hi hagués qui s'atrevis a remoure la pols quieta, tranquil·la, que, en aquell cap-vespre, semblava havia caigut del cel com terrible càstic a les malifetes dels homes.

Aquella carretera era de Catalunya. La vida que hi circulava era misèria, els bategs de vida eren d'indignació, les mercaderies porques, la nació es mostrava morta. Era l'orgue fet malbé, pel que hi circulen tota mena de tòxics, d'autotòxics...

Senyors de la Mancomunitat: Ja sé que tot no es pot fer desseguida; més, tot es pot començar a fer, per a que el poble s'adoni que l'alt interès de Catalunya mou a tots en la millora del nostre organisme nacional. Si els orgues de la circulació nacional estan desballestats, i si la circulació nacional és tota ella una brutícia pura, què té d'estrany que Catalunya sia tan imperfecta? Comencem a arranjat per una o altra banda, però aviat, desseguida, comencem! Quin dia serà que les nostres carreteres seran ben planes, i ben netes! Aquell dia sí que Catalunya, que la gent de Catalunya, serà tota una altra cosa! No serem dignes de nosaltres mateixos i no posseïrem civilitat i civilització, fins que la nostra circulació nacional i els nostres orgues de circulació, sien els propis d'un organisme sà, fort i bò!

Del nostre primer triomf

JA és arribada l'hora! Ja el món comença a comprendre clarament les nostres justes aspiracions de reivindicació nacional catalana. Aquesta anorreadora guerra que plana damunt l'Europa, per a nosaltres, per ara, representa la troballa de la clau perduda anys ha, i la qual solament obra una porta: la de la llibertat...

Aquesta guerra que entristeix i desencoratja a mils i mils d'ànimes que pensen amb llurs ausents, serà el nostre alçament patriòtic davant del món; ella farà que la nostra Història, enriquida per una plana més de la victòria que s'acosta, reapareixi per tots indrets, on ella havia passat, i que pel mal procedir de nosaltres no hem sabut procurar que se li guardés el degut respecte...

Ella, l'actual conflagració d'Europa, ha fet que Catalunya tornés a remoure el món amb la impertorbable noblesa dels seus fills, que corren a donar la seva vida posant-se al costat d'aquells que, amb sang noble a les venes, lluiten per la bona germanor i per la llibertat dels pobles suara privats d'ella.

Així és com es porta la Catalunya; així és, també, com aconseguirà que el seu nom torni a vibrar, amb més força que mai, en les orelles d'aquells que ja se'n havien oblidat i els quals ni feien esment dels pensaments enlairats per l'esperit de llurs fills, els quals, guiats, solament, per l'afany de lliberació, no es cansen d'escampar, arreu, la llavor que, a no trigar gaire, ha de germinar en els cors nobles, en els cors lleals, en els cors que senten l'enyorament de la mare...

Però, perquè aquesta llavor arrelhi en el més pregó d'aquests cors, cal que la integrem amb el nostre propi esforç, ja sigui material o moralment, contribuint, així, a l'enaltiment de la patria, doncs som nosaltres sols, i no cap altre més, que devem procurar que Catalunya pugui fer clara i plena afirmació, davant de la humanitat, de totes les característiques nacionals que denoten, d'una faïç ben determinada, el nostre mode particular d'ésser.

Si assolim això, si fem reviure les admirables energies, redreçant-nos com un sol home, la victòria serà completa i Catalunya, que haurà sapigut aixecar la bandera de les seves reivindicacions, tornarà a l'autonomia, i podrà manifestar-se ben bé ella mateixa...

EMILI PELLICER I JEREMÍES

com són la Unió Catalanista, Lliga Regionalista, Lliga Espiritual de Ntra. Sra. de Montserrat i Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria.

Aquesta oficial representació de les nomenades corporacions de Catalunya, s'ha traduït, ja, en un acord que ha pres el Comitè, per quin motiu mereix els més sincers aplaudiments de tots els bons patriotes. Aquell acord consisteix en destinar els beneficis que s'obtinguin a la benemèrita Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. Encaminat al mateix fi, o sia el d'obtenir cabals per a la Protectora, en aquella hermosa festa es vendran banderetes com les que demà se posaran, per primera vegada, a la venda en la gran festa d' Infants i de Flors del Parc Güell.

Serà convenient, que, pels aficionats a la nostra dansa, amb els iniciadors i fundadors de l'Aplec de la Sardana al cap, s'organitzés una agrupació patrocinadora d'aquest aplec anyal, en el que cada any creixi la nota patriòtica, sens que mai enteli la grandiositat de la Festa, la més lleu nota desagradosa.

GUAITA

L'Emili Junoy, que era castelari, després fou d'en Salmerón, més tard d'en Lerroux i ha estat el darrer solidari, per no variar de conducta, s'ha fet, ara, d'en Romanones.

Els seus discursos, al Senat, en aqueixos darrers dies, semblen fets a posta per a facilitar les bones relacions dels regionalistes de la Lliga amb el Govern; tota la seva acció sembla encaminada, pels mateixos regionalistes, a preparar-los el terreny per a quedar bé davant de Catalunya, sense haver d'acudir a renyir amb en Romanones.

Els discursos d'aquí, en la indegudament nomenada Unitat Catalana, eren de menaça, d'una acció irreductible, i els que de bona fe creuen les paraules dels polítics, ja veien els diputats i senadors de la Lliga parlant en català als Parlaments d'Espanya. Ha parlat en Junoy, primer, fent-se lliberal (?) centralista —no ens ve de nou—; ha parlat l'Abadal tot seguit, i ambdós, parlant de Catalunya, han fet més de femella ploratera que de representants d'un poble que aspira a viure la pròpia vida. L'un i l'altre no han fet més que parlar en sò de queixa, quedant així ja anul·lada, al Senat, oblidada, una part de l'acció que tan sorollosament anunciaven els regionalistes, essent el preludi de l'actuació mansa que en definitiva adoptaran davant dels governants espanyols.

Més encare: suposant—el que no creiem—que els regionalistes volguessin plantejar una actitud irreductible enfront la política espanyola, hi ha pel davant la proximitat del tancament de les Corts per les vacances de l'estiu, que s'avancen o retrassen, segons els convé als Govern, i, per tant, la impossibilitat de realitzar cap obra profitosa, fòra de pronunciar uns quants discursos, més o menys eloqüents, però mancats en absolut d'eficàcia.

Com el 10 d'Octubre, quan el de les zones neutrals, han anat ara a Madrid els regionalistes en sò de guerra. Aleshores, parlaren de diferents problemes i prescindiren de les zones neutrals. Avui, amb la discussió del Missatge, no podran prescindir de parlar de la qüestió catalana. Ja veureu, però, com amainen en la seva furia catalanista, i com, passada la discussió, tot quedarà igual, i Catalunya tindrà els mateixos enemics i els mals servidors de sempre. Tal volta obtinguin una nova promesa... i tots contents!—F.

Per civisme i per la moral

CADA dia és més l'abandó en que resten els serveis de vigilància a la nostra ciutat. És fins en aquells més petits detalls on s'hi palesa la cultura i la moral d'un poble; i aquests petits detalls, que, per exercir-hi el vulgus el seu domini, són el reflexe del grau de civisme i estètica ciutadana que la massa popular posseeix, sembla que no tinguin cap importància per a les nostres autoritats, el que fa que impunement es portin a cap, en plena via pública, escenes denigrants i de mal gust.

No n'hi ha prou amb permetre que pels carrers de la nostra ciutat hi circulin un eixam de vailets que a tothora van cantant cançons indecents i immorals; que s'agafen i pugen al darrera dels cotxes i tramvies —això quan no molesten als vianants, amb les seves impertinències i malifetes—; sinó que avui ja s'ha arribat a l'extrem de permetre que, als acords d'aqueixos instruments conseradors de la ganduleria, els pianos de manubri, s'improvisin balls a pas de tango i de tota mena, on, davant d'un nucli més o menys nombrós d'espectadors, agents de l'autoritat inclòs, hi llueixen les seves habilitats, apropiant llurs cossos amb violentes contorsions engendradores de luxúria i sensualitat, els nostres infants, que són la majoria, en aquest cas, nenes que, moltes vegades, no hauran complert més de sis o set anys, els quals, en el dia de demà, són els que integraran la nostra vida social, que cada dia deu haver d'ésser més perfecta, essent això un cas contraproduent de civisme que no està en harmonia amb el perfeccionament que, enc que poc a poc, la nostra col·lectivitat experimenta.

Que no se'ns digui que és manca dels pares o tutors que dels nostres infants curen el que això succeeixi, car si ells, amb la seva negligència, no eviten la mala criança dels seus subordinats, són les autoritats, i principalment les municipals, que deuen corregir amb justa severitat i imposant enèrgies correctives, aquesta perniciosa negligència ciutadana.

És per civisme, per estètica i per la moral que ens permetem cridar l'atenció de qui sigui de la seva incumbència per a impedir que aquests fets se succeeixin, i menys en presència dels agents de l'autoritat, com passa ara. — I.

L'Aplec de la Sardana

AQUEST any promet revestir extraordinària importància, la festa anyal que per a glòria de la dansa nacional catalana es celebra tots els anys a Vallvidrera.

Essent el present any el desè de la seva instauració, els fundadors de la festa, que han sapigut conservar-la i fer-ne una institució digna de tota lloança, l'han volgut elevar fins a consagrar-la amb l'interès i amor de Catalunya tota, i a aquest fi, han incorporat, com ja diguérem, al Comitè organitzador, dignes representants de les més prestigioses entitats culturals i polítiques

França i Catalunya

DIUMENGE passat l'Institut d'Estudis Catalans celebrà una sessió solemniàl per a rebre el valios donatiu que li ha fet la França, consistent en milers de volums que contenen les obres més importants de la literatura científica moderna i que formen el veritable «Corpus» de la Ciència Francesa.

Apart de fer constar el nom de les personalitats i senzills senyors que foren condecorats pel Govern francès, no ressenyem cap més acte, puix que de tots ells suposem informats als nostres llegidors per mitjà de la premsa diària.

El Govern francès concedeix els honors de «Officiers d'Instruction Publique de France», als senyors Enric Terrades, Pompeu Fabra, Jaume Massó i Torrents, Apeles Mestres, Eugeni d'Ors, August Pi i Sunyer, Josep Puig i Cadafalch, Antoni Rubió i Lluch, Ramón Turró, Francesc Matheu, Josep M. Roca, J. Miret i Sans, al nostre distingit amic i col·laborador el doctor Solé i Pla, al que felicitem coralment, Joan Clarà, Pere Balmanya, doctor Margarit i a en Josep M. Bofill i Pitxot.

Se concedí també els honors d'Oficials d'Acadèmia als senyors Jaume Bofill i Matas, Frederic Clascar, Ramón d'Alós, Josep Ferràn i Mayoral, Romà Jori, Josep Espasa, Josep Carner, Jordi Rubió i Balaguer, Lluís Clarà, Narcís Oller, Joaquim Ruira, Lluís Viñas, Francesc Martorell i Antoni Bori.

Els actes de referencia tenen, no tant sols una immensa importància cultural i científica, sinó que els considerem, sobre tot, com un pas més en l'acostament patriòtic de Catalunya a França. Per mitjà d'ells, el nostre il·lustre hoste Mr. Poincaré, s'ha pogut informar que Catalunya és una nació de forta i floreixent vitalitat, aon tots els homes que la integren són coralment, entusiàsticament, amics de la gloriosa França, ben al revés de la gent de les altres encontrades de l'Estat espanyol que, quasi unànimament, està corpesa pel bàndol guerrejador que més aberracions porta comeses.

Fins aquells homes que, com l'Eugeni d'Ors al començament de la guerra, s'ostingueren opinions favorables als imperis centrals,—fent-ho, encare, d'una faïç vergonyant a través d'aquella actuació nomenada d'Unitat Moral d'Europa, extingida fa ja temps en mig de les ralleries de tothom,—han rectificat—aparentment, almenys, i desconeixent, nosaltres, amb quins fins—llurs erronies opinions fent que així, Catalunya tota, adopti davant la present guerra, una posició de franca adhesió a la justa causa dels aliats.

L'actuació obrera

◆ Els Comitès de les Confederacions regional i nacional del Treball han publicat un Manifest dirigit als Sindicats en particular i als obrers en general. En aqueix Manifest es fan reflexions sobre l'estat actual de coses, que és pessim, la situació en que es troben tots aquells que, per haver-se revoltat contra el malestar present, són a la presó, el pes de tanta tirania, que cada dia s'accentua més, les arbitrarietats de que són víctimes els obrers quan en justícia demanen que se'ls respecti, treient-ne la conseqüència de que, ara més que mai, és el moment de crear una unitat d'acció i així ajuntar l'acció i la intel·ligència, l'amor i l'humanisme, treballant per la llibertat dels homes i dels pobles, fent-los sans i bons, forts i rebels, per a que propiament es redimeixin i emancipin, assolint aquell benestar que avui no heuen.

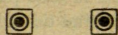
◆ La Societat d'Estampadors, Cilindres i demés acabats ha fet públic que, en la darrera reunió celebrada al Cine Muntanya, s'acordà declarar el boicot a la Mutua d'accidents del treball pel mal comportament que aquesta observa amb els desgraciats que prenen mal. Per tant, els comissionats i comitès de cada taller vénen obligats a que quan un company prengui mal i no perdi el coneixement, sigui trelladat on ell vulgui menys a la Mutua. L'esmentada Societat obrera també ha fet públic que, havent-se acabat la vaga sostinguda amb la casa Rebés, des d'aquesta setmana la quota serà de vint cèntims per als homes i de deu cèntims per a les dones i els nois.

RENAIXEMENT

El número corresponent al 1 de Juny conté el següent sumari:

Impuls socialista. — *Esguards*, per Maig. — *La urbanització de les ciutats de Catalunya*, per R. Giral i Casadesús. — *L'escola*, per Manel Marinell. — *El cançoner musical popular català*, per Rossend Serra i Pagès. — *La naturalesa y la historia*, per M. Rossell i Vilà. — *Les escoles per a l'ensenyament de l'obrer*, per Lluís G. Castellà. — *La catalanitat de les Mallorques*, per P. Oliver i Domenge. — *Teatres*, per Andreu Mauri. — *Libres: «Topografia Médica de Viladrau», de N. Antoni Ariet*, per Joan Estil·las. — *«Butlletí de la Biblioteca de Catalunya»*, per P. — *Noticiari.* — *Gaset de la Unió Catalanista.*

... PREU: 30 CENTIMS ...

◆ El Consell Federatiu d'Esparterers ha editat una fulla on hi és exposada la hipòtesi de que la moderna sociologia, a l'investigar la formació de l'home a la naturalesa, col·loca la individualitat com a centre de l'Univers, arribant fins el període en que, per l'evolució del cervell humà a través dels segles, aquest reclamà per a ell tota la llibertat individual i col·lectiva, com també el dret a la vida. És per escarni—diuen—i oprobí de la humanitat que la consciència individual i col·lectiva dels esparterers es troba tota decandida, invitant-los, finalment, a que s'associïn, pel bé comú.

◆ Els Constructores de Carruatges i Ferradors de Barcelona, a l'assemblea darrerament efectuada, acordà donar un vot de confiança a la Junta, per a que aquesta presenti, quan ho cregui convenient, a la classe patronal, unes bases per a l'assoliment de millors en les condicions del treball, entre les quals hi figura la instauració de la jornada de vuit hores. També acordaren apoiar el diari *Solidaridad Obrera*.

◆ La Unió d'Obrers Constructores Mecànics celebrarà reunió general demà, diumenge, dia 4 de Juny, a les deu del matí, per a tractar qüestions d'interès per a la classe i, especialment, per a determinar, el que fa referencia als companys empresonats. La reunió tindrà lloc a l'estatge social, Ataulf, 11.

◆ Dilluns passat es reuniren els delegats dels Sindicats per a tractar de la vida de *Solidaridad Obrera*, acordant fer tots els esforços possibles per a que aquest continui sortint. Per tant, el perill de la mort de dit diari per ara s'ha difós, el que celebrem moltíssim.

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.

J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

TAL com deiem en el número anterior, a darrers de la setmana passada fou feta una expedició de «paquets d'apadrinament» per als voluntaris catalans quals noms ja publicàrem. Cada paquet contenia: tres parells de mitjons, una camisa, una samarreta, mocadors de butxaca, una bóta de pell d'un litre de cabuda, un parell d'espardenyes, una pipa, tabac, sabó i xocolata. Hi havia, també, en cada paquet, un volum de la notable obra *Historia dels moviments nacionalistes*, de l'Antoni Rovira i Virgili, que ens foren cedits, aténent el fi a que anaven destinats, pel llibreter senyor Babra a sota preu. Siguin per a ell les nostres mercès. Estem preparant altres expedicions de les quals ne donarem compte als nostres amics.

Cada dia és més gros l'entusiasme que, a les poblacions foranes de la nostra terra, se sent per l'acció que la Unió Catalanista s'ha emprès a favor dels catalans que lluiten amb la França. Són molts els periòdics catalans que, lloant-la, s'ocupen de la nostra acció. Darrerament, hem vist escrit un entusiasta article, signat per Sebastià Anglada i Roger, al diari *El Autonomista*, de Girona.

Sabem que a Tarragona es fan els preparatius necessaris per a portar a cap la realització d'un gran acte en honor dels nostres braus voluntaris, i veiem amb força goig com cada dia són més les quantitats que, amb destí a la subscripció que tenim oberta, rebem dels entusiastes partidaris dels aliats residents a les poblacions rurals de Catalunya. Aquest interès que demostren els catalans de tots els indrets de la patria, indica i revela quin és el sentiment del nostre poble davant la guerra cruenta i paorosa que ha provocat l'esperit militarista dels imperis centro-europeus.

La subscripció que tenim oberta en la nostra Redacció, s'ha vist augmentada amb els següents donatius:

Suma anterior 537'55 ptes.

VICH

Ramón Rovira	0'50 >
Antoni Rovira	0'50 >
Segimón Rovira	0'50 >
Manel Rovira	0'50 >
Enric Blanc	1'00 >
Llorenç Rusiñol	1'00 >
Un chorista de l'Orfeo	0'50 >
M. P.	0'25 >
Joàn Pujol	1'00 >
Salvador Albreda	0'25 >
Francesc Camps	0'50 >
Emili Sala	0'50 >
Antoni Vila	0'25 >

BARCELONA

Just Serrat	2'00 >
Jaume Sabatés i Vilar	1'00 >
Marià Sanja	0'50 >
Joàn Basseda	0'50 >
Albert Gignoux	1'00 >
T. Comas i Corbera	1'00 >

TOTAL 550'80 ptes.

L'ACTUALITAT DEL NACIONALISME DE CATALUNYA

Conferència del Dr. Martí i Julià

L'aspecte que, el diumenge passat, oferia la sala d'actes, del C. A. de D. del C. i de la L., era imponent. Abans de l'hora anunciada es pot dir que quasi era plena; poc després de començada la disertació per l'il·lustre conferenciant, el local era ple de gom a gom essent molts els que estaven a peu dret.

La concurrència la componien, a més dels elements que integren la Unió, una gran part de públic que era compost d'elements que si bé no combreguen amb els nostres ideals tampoc en són agens, el que demostra l'interès que la crida feta per la Unió despertà. Direm que hi dominava l'element jove, assistint-hi, també, molts prohoms de la política catalana que ens abstinirem de nomenar per no caure en oblits sempre lamentables. Si que esmentarem, però, l'assistència de l'insigne diputat per les Borges, en Francesc Macià, el qual, acompanyat d'alguns amics, vingué expressament per assistir a la conferència.

A l'aparèixer en Macià a la sala i ocupar un seient lateral, fou objecte d'una delirant ovació que el públic a peu dret li tributà.

Altres tant succeí al constituir-se la taula presidencial de l'acte que fou ocupada pels individus de la Junta permanent, presidits per en Serra i Moret, Srs. Manén, Pla i Armengol, Grant i Sala, Rovira i Virgili, Barceló i F. X. Cañals, essent acompanyats d'ex-individus de la mateixa Junta i dels representants de les entitats adherides a la Unió i els directors dels setmanaris LA NACIÓ i *Renaixement*.

A l'avançar el doctor Martí i Julià per a començar la seva disertació, una estrepitosa ovació ressonà per tota la sala.

El tema de la conferència era: «L'actualitat del nacionalisme de Catalunya», començant a desenrotllar-lo amb les següents paraules.

Compays: Quan després de les passades eleccions legislatives, la Junta Permanent prengué el determini—sense sapiguer, de cap manera, l'actitut que la Lliga adoptaria en les festes que s'han anomenat de la Unitat Catalana—de dirigir-se al poble, per a fer un estudi crític de l'actual estat de la política catalana, tingué en compte per a realitzar aquesta acció, el fer-ho amb la major justícia i equanimitat, però amb cruïra, seguint així la norma que caracteritza tots els actes que la Unió Catalanista ha portat a cap.

És precis, per a parlar del nacionalisme d'ara, referir-se a temps passats no llunyans sinó pròxims i judicar l'actitut i determinis d'alguns elements que es diuen nacionalistes.

No farem un estudi crític de la Solidaritat de la qual la Unió n'estigüé ben separada, venint a donar la raó del justificat que fou aquell apartament el discurs pronunciat pel senyor Cambó el dia de la festa de la Unitat Catalana, al fer en ell la declaració de l'error sofert amb la política des d'allavors seguida i disposant-se a seguir per camins més profitosos per la causa de Catalunya.

No obstant la desfeta d'aquell moviment, la nacionalitat s'ha anat accentuant cada dia més.

Anem, doncs, a judicar la tasca realitzada per aquells elements, amb tota serenitat.

L'esquerra, diu, nasqué amb el C. N. R. i aquest caigué en un gran erro al juntar-se amb els partits republicans, que porten damunt séu la remora política de l'Estat i estan mancats d'aquella puresa que necessiten els moviments liberals, el que ha estat la causa del seu fracàs.

Quatre pecats capitals cometé, els quals foren: el de volguer atreure's a la Unió, mentre, el seu esperit s'inclinava a donar més importància al republicanisme que no al nacionalisme; al·liar-se amb els partits antics republicans del que prengué l'esperit verbalista, intrigant i insincer; al·liar-se amb els radicals, els eterns enemics de Catalunya, i, finalment, l'ésser protegits en les darreres eleccions pel govern, ço que permeté a l'Alba poguer dir, en ple Congrés, que ell creia haver servit a l'Estat a l'haver seduït a l'esquerra catalana. (Aplaudiments).

El C. N. R. en comptes d'afirmar-se cada dia més nacionalista, ho feu al revés, acostant-se més amb els enemics de Catalunya, del que n'ha esdevingut la seva mort.

La mort de l'esquerra ha estat fatal, doncs a Catalunya tota acció antinacionalista té de morir.

Després de l'aparició de l'esquerra fins a la seva desaparició, ja es notaven les antinomis existents entre els seus components.

Aquella al·liança amb els radicals, que era contra Catalunya, no podia ésser una veritable funció de pensament; per això, el poble, els desautoritzà, induint-los a la desfeta.

Diu que és realitzant una acció sense claudicar en els ideals i portant una vida modesta, com fa la Unió, com es triomfa, fent constar que aquella mai pretengué fer desaparèixer l'esquerra i que amb l'anorreament d'aquesta hem vist com s'ha anat arrelant la política oportunista i nefasta de la Lliga. (Aplaudiments.)

Amb sinceritat, dic, que amb dolor he parlat de l'esquerra, com també dels seus fets i actuacions que han mermat el nostre nacionalisme. Els que hi contribuïren que em perdonin, car és per a mostrar la valua dels fets que la Unió els ha discutit.

Passa a juïjar la tasca de la Lliga des de la Solidaritat fins ara. Diu que aquella ha anat mixtificant la seva actuació, usant de noves plataformes en cada lluita electoral que es presenta. Voldria que fessiu memòria, diu, i veurieu com la Lliga ha anat canviant a cada instant; canviant, ensem, els homes de Catalunya, atraient vers ella tots aquells elements conservadors i reaccionaris infiltrats del més gran espanyolisme amb els que s'ha al·liat i desal·liat quan li ha convingut, havent condemnat a l'esquerra l'acció que ella realitzava amb les dretes.

La Lliga no pot servir, ni aquí ni al davant de tot el món, com a exemple de lleialtat política. (Aplaudiments).

Ha volgut convèncer de que es pot ésser nacionalista sense ésser-ho, arribant al comble de que la seva joventut públiques el seu orgue en la premsa, intitulat *Catalunya*, en castellà; això no és nacionalisme. (Varies veus: Molt bé! Una veu: Molt malament!)

Aquesta veu, sortida d'un de la Lliga que assistí a l'acte, fa que es produeixi un esvalot, increpant-se durament al causant per la seva imprudència, excitant-se els ànims, que no es calmen fins que l'individu de referència fou expulsat del local, mentre la concurrència esclatava en estrepitosos aplaudiments després d'haver demanat varis individus de la presidència que s'obrés serenament i amb calma.

El doctor Martí i Julià segueix la seva peroració, demostrant que la Lliga ha realitzat accions que no són nacionalistes.

No són comentaris que surten de la meua boca, digué, són fets viscuts i evidenciats darrerament per en Cambó mateix a l'afirmar el fracàs de la Lliga. La cultura que ha fet la Lliga ha estat una cultura tacada de partidisme, de parcialisme. Fòra d'aquesta nova acció cultural que ara comença a desenrotllar, res ha fet, ni el més mínim, esforç per a la cultura del poble català i hem de convèncer a tots aquells *dilettantis* de la cultura que és impossible desenrotllar res sense el concurs del poble, que tant se n'han allunyat els regionalistes.

De la ineficàcia, de l'esterilitat de tota l'acció de la Lliga, m'excusa fer-ne la revisió el discurs d'en Cambó i la seva confessió, palesa i franca, dels errors que han comès.

L'equivocat concepte de mantenir estretes relacions amb la política de l'Estat, ja el vaig retreure jo en la conferència del teatre Granvia l'any 1910, i ho havia fet abans en la del teatre Principal, del 1908.

Parlà en Cambó de la necessitat d'establir Corts catalanes a Catalunya i de la reivindicació de la llengua nostra. Jo haig de dir que, si en el Missatge de la Corona sab en Cambó defensar tots eixos drets per a Catalunya, si no es concreten els representants regionalistes a defensar el Missatge i res més, jo seré el primer en lloar-los. Els precedents ens expliquen el contrari; emperò si així com fins ara han observat una política de tergiversió, saben ésser lleials, i amb tota lleialtat defensar el que han dit, sí que podem dir que Catalunya ha donat un gran pas. Però la Lliga, que no té solvència moral possible, no pot entusiasmar-nos: els fets parlaràn. Si les afirmacions de la Lliga foren fetes per a complaure els cinc mil comensals que prodigaren aplaudiments, llavors encare és una burla més gran per a tots nosaltres, per a tots els nacionalistes. Si tenim el fet immediat de que la Cambra de Comerç, regida per gent de la Lliga, ha negat donar, com abans ho feia, ensenyances en català; i si aquest desnaturalitzat Fomento del Trabajo Nacional, que va concórrer an aquesta mateixa sala a parlar en honor de la llengua catalana, transacciona amb els regionalistes per a portar la seva política que en podem esperar d'aquesta Lliga?

En el mateix instant que l'Estat ha llançat la menaca d'una revisió aranzelària, en Cambó ha fet unes afirmacions nacionalistes que no havia pronunciat mai; i jo crec, i voldria equivocar-me, que han estat fetes per a espantar a Madrid i aturar així, per la por, el que podria perjudicar els estaments burgesos.

La Lliga, canviant de decoració, ens diu que abans que dels problemes econòmics es preocuparà del que és l'espiritualitat dels pobles, del que, en el fons, és la llibertat social dels homes, de tot això que és un altíssim deure de moral el preocupar-se'n.

Emperò, l'acció moral de la Lliga, fins avui, no ha estat d'altra efectivitat que la d'una fatxenderia, en el sentit més expressiu d'aquesta paraula catalana.

La Unió Catalanista ha viscut una grossa evolució, sense inhibir-se, però en un moment, del nacionalisme que ha constituït l'ànima seva des de sa fundació. Ha entès la Unió que pel fet d'agermanar totes les forces d'esquerra catalanes, devia anar a la intervenció pública. Emperò, entengueu-ho bé: la Unió no vol fundar una es-

guerra en el sentit que s'entén una esquerra a la espanyola. (Fora ovació.) La Unió Catalanista vol organitzar una acció que correspongui verament a les modernitats ideològiques de la vida, a les noves modelacions del nacionalisme. La Unió no caurà mai en el pecat de viure retreta de les masses que la componen, com passa en els nuclis directores de la major part dels partits polítics. Entenem nosaltres que els homes han de saber sempre què hi passa als pobles i que al poble no se l'ha de mantenir allunyat.

Els directores dels pobles deliberen sempre en llocs tancats; i nosaltres diem que el poble ha d'ésser sobirà d'ell mateix; per això, en la nostra proclamació política, no sabem nosaltres més que vosaltres.

La Unió Catalanista ja ho sab: el camí que trepitja està ple de dificultats; els « idonis » de la vella política ens faràn sorgir sempre nous entrebancs; però sabem també que amb nosaltres vindran tots els homes sincers, tots els homes honrats; i uns o altres hem d'ésser els que ens sacrifiquem a la nostra patria sense cap fi immediat. L'acció de la Unió, potser, per molts dels que ens escolten, serà considerada de massa idealista; però, els catalans, primerament hem de dir una veritat i després cantarem una cançó que surti del si de l'esperit nostre i que sigui ben agra-dosa a Catalunya i a la humanitat.

Acabà l'il·lustre President de la Unió Catalanista al·ludint a la renúncia d'en Macià i contrastant la noblesa de procediments observada per aquest amb la d'aquells representants de Catalunya que a la manifestació pro zones neutrals prometeren tirar l'acta pel balcó si no eren ateses les aspiracions catalanes.

En Macià, a pesar d'haver estat elegit novament per diputat, té el propòsit ferm de no tornar més al Parlament de l'Estat, mentre la presència seva no hi fos d'un valor molt utilíssim per a Catalunya, i és que en Macià, igual que la Unió, té per norma complir tots els compromisos contrets amb el poble.

Confieu-hi tots, amics, en la fè infrangible de la Unió Catalanista.

Forts aplaudiments coronaren l'hermosa disertació del doctor Martí i Julià.

La major part de l'auditori s'estacionà davant del Centre, fora ja a la Rambla, per a manifestar novament al doctor Martí i Julià i an en Francesc Macià l'afecte i la simpatia que es mereixen.

Davant de l'Hotel Falcon, les nostres joventuts s'adonaren de la presència de l'il·lustre ambaixador de la França M. Lucien Poincaré, a qui tributaren un honros homenatge en el moment que es disposava a marxar amb l'automòbil que hi havia davant de l'hotel. En Poincaré, commòs, correspongué amb carinyoses encaixades i frases d'efusiu regoneixement. La seva esposa aprofità la oportunitat per a fer acte de regoneixement i consideració. En Brousse, el diputat pels Pirineus Orientals, qui ha obtingut del Govern francès la honrosa i legítima distinció per a l'idioma català d'ésser considerat oficial, i que anava en companyia de M. i Mme. Poincaré, emocionat per les manifestacions d'entusiasme simpàtic de les nostres joventuts, amb accent hermosament català, donà un crit de visca Catalunya! ensem que estenia els braços emocionadíssim.

Aquest bell incident només, el qual ens satisfà infinitament a tots, podia eixamplar els límits de l'èxit d'aquesta interessantíssima conferència.

Acció Catalanista

COM estava anunciant, el nostre company de Redacció en Florenç Bassa i Rocas va donar, al Casal Nacionalista Marti-nenc, una conferència sobre « Socialisme ».

Després d'un parlament de presentació pel President del Casal, començà el conferenciant a donar lectura a la seva disertació.

Fa una confessió del seu optimisme, dient que el benestar social, la desaparició de la classificació que es fa en les castes, avui, a la societat, esdevindrà per la seva pròpia força evolutiva, encare que no l'impulsem els enamorats dels ideals del socialisme amb el nostre entusiasme.

Es declara contrari a la violència, car—diu—quan volem imposar-nos en aquest sentit, ens entreguem, pot dir-se, ja derrotats als nostres enemics, els quals es valen de nosaltres mateixos per a vèncer-nos.

Recomana l'agermanament i una ferma organització de tots els proletaris, com a solució del triomf dels ideals, a fi d'arribar a que els obrers, amb una ben acurada preparació, puguin associar-se per a fundar fàbriques amb la base de la cooperació i anar laborant la seva emancipació econòmica i espiritual.

Partidari de l'evolució, creu que no cal pas, per a començar a posar en pràctica les solucions que proposa, un agrupament considerable des del primer moment, sinó una organització en la qual tots els que hi ingressin estiguin ben convençuts i sentin els ideals de germanor i de perfecció humana.

Com a evolucionista, també diu que no hem de pretenir assenyalar les fites del nostre millorament, el qual és impossible, car el que avui ens semblaria el fi de la ruta, veuríem, en arribar-hi, que no era més que un descans on reprendre forces per a seguir l'obra de l'evolució, la qual serà seguida per les generacions que vindran després de nosaltres.

Forts aplaudiments dels assistents, manifestaren la seva adhesió al conferenciant.

El President del Casal, feu un parlament clausurant l'acte que ressenyem.

NOVES

D IUMENGE passat, al matí i amb extraordinària concurrència, tingué lloc l'anunciada visita-conferència a la Catedral de Barcelona que havia organitzat l'Associació Artística d'Escultors-Decoradors.

L'esmentada conferència anà a càrrec d'en Joaquim Campaña, cooperant-li entusiàsticament l'expert guia de dit temple senyor Badia.

Aquest acte, que és el segon d'una serie que en té en projecte l'esmentada entitat, resultà agra-dabilíssim, ensem que altament instructiu.

Nostra Parla, agrupament de mallorquins, valencians, rossellonesos i catalans, ha cursades lletres de remerciament al diputat pels Pirineus Orientals, en M. Brousse, per les seves gestions aprop del Govern del seu país, relatives a l'admissió del nostre idioma en la censura i a la circulació postal, bò i pregant-li trameti a aquell Govern l'agraïment d'aquesta entitat per tal acte de regoneixement.

Dels nostres amics Joàn Oristrell, Marià Mirabent, M. Ribas i Mestre i B. Morando, de Guan-

tànamo, hem rebut una entusiasta comunicació en la qual se'ns felicita per la ressenya que, en aquestes planes, varem fer dels actes celebrats a Perpinyà el passat mes de Febrer, amb motiu de l'expedició de personalitats catalanes que anaren a aquella població a fer acte de simpatia a França en les hores doloroses d'una guerra com l'actual.

Agraim bem coralment als nostres amics de Guantànamo aquella felicitació que, pels termes en que està redactada, confirma, una vegada més, la robustesa de les llurs conviccions nacionalistes, i ens priva, alhora, que LA NACIÓ, per a fruïment dels seus lectors, no pugui publicar la comunicació esmentada, no pas pel que té d'elogiosa per a nosaltres, però sí pel que té de valenta i íntegra i exterioritzadora d'un tan pregon esperit català, que ja voldríem veure com és posseït amb tal intensitat per tots els homes de la nostra terra.

La Junta Directiva de la Comissió delegada, a l'Havana, de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, ha quedat constituïda en l'ordre següent:

President, doctor Claudi Mimó; Tresorer, Josep Murillo; Secretari, Enric Pina; Vocals: Joaquim Muntal, Salvador Angelet, Miquel Guimerà, Teodor Ros, Josep Conangla, Andreu Petit, Pau Fuster, Josep Gener.

En la darrera reunió celebrada per la Joventut Catalanista de Barcelona s'hi prengueren, entre altres acords, els que segueixen: celebrar el diumenge, dia 11, al matí, davant la tomba de Mossèn Cinto, l'acte d'homenatge que, com cada any, aquesta Joventut dedica a la memòria del preclar poeta; assistir col·lectivament a la Festa d'Infants i de Flors, i fer una nova edició de les postals que edita aquesta entitat a profit de la Protectora, les que seràn venudes en dita festa; dirigir-se an en Brousse, diputat català pels Pirineus Orientals, i al President de la República Francesa, per a demostrar-los el regoneixement que vers ell sent aquesta Joventut, per haver-se interessat perquè la nostra parla disfrutés dels mateixos drets, dins de França, dels que disfruten els idiomes oficials, quals drets li foren concedits en una disposició dictada per M. Clemetel, ministre de Correus, a qui es fa extensiu també el nostre regoneixement; i enviar un comunicat al cònsol anglès, dient-li que, si bé la Joventut regoneix l'error sofert pels nacionalistes irlandesos en la darrera revolta, també protesta dels afusellaments portats a cap pel Govern anglès, dels que n'han estat víctimes alguns rebels.

Preguem a tots els que vulguin fer relligar la col·lecció de Renaixement de l'any 1915, vulguin remetre'ns-la promptament, indicant-nos, alhora, els amics de fora Barcelona, per quin conducte volen que els sigui retornat el volum relligat.

El preu del relligament és de 3,50 ptes.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITE DE PREMSA

:: DE LA UNIO CATALANISTA ::

Biblioteca de Comunicació i Herència

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger: 1,50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAISSANCE

2,50 pessetes trimestre :: Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.ª, S. en C.—Mallorca, 257 bis